

Region skrytý za Dinárskými Alpami je domovem největšího přírodního divu v celém Chorvatsku i nejokázalejšího festivalu.

Dalmátské vnitrozemí

Úvod a mapa 226–227

Národní park Plitvická jezera 228–229

Procházka okolo Plitvických jezer 230–231

Jižně od Plitvických jezer 232–235

Zážitek: Návštěva Sinjské Alky 235

Hotely a restaurace 299–302

Dalmátské vnitrozemí

S výjimkou jedné oblasti je dalmátské vnitrozemí jen málo navštěvovanou částí Chorvatska. Tuto výjimku tvoří Národní park Plitvická jezera (Plitvička Jezera), což je nepochybně jedna z nejvíce inzerovaných turistických lokalit v Chorvatsku, která však kvůli tomu nikterak nepozbývá na přitažlivosti.

Dalmátské vnitrozemí je od zbytku země dosti izolované, neboť západně položený členitý horský hřeben Dinárských Alp je odděluje od známějších měst na jaderském pobřeží a na východě se táhne bosenská hranice.

Národní park Plitvická jezera

Nádherný Národní park Plitvická jezera, další dalmátský příspěvek na seznam světového dědictví UNESCO, je místem, které nesmí chybět na seznamu žádného zahraničního návštěvníka, jichž sem z dalmátského pobřeží či ze Záhřebu míří celé zástupy. V průběhu mnohých tisíciletí, kdy se ve vodě bohatě na

minerály rozpouštěl vápenec a krystalizoval na mechu a řasách vyrůstajících z podloží, vznikly v parku sintrové vodopády a vytvořily nádhernou vodní scenérii. Okolo jezer a skrze lesy se vine síť turistických stezek, jezdí zde kyvadlový „vláček“, který turisty vozí na různá místa v parku, a díky dřevěným chodníčkům se lze bez problémů dostat přímo k samotným vodopádům.

Nedaleko od vchodu do parku se rozkládá vesnice Rastoke, v níž stojí několik pěkných starých vodních mlýnů – některé doposud funkční – a na místě, kde se řeka číca vlevá do Korany, je spousta bouřlivých vodopádů. Mezi Plitvickými jezery a pohořím Velebit na jihozápadě leží úrodná oblast Lika, venkovská krajina s malou hustotou osídlení, které ještě více prořídlo po Vlastenecké válce, neboť na jejím konci z nově vzniklého Chorvatska odešlo mnoho etnických Srbů. Narodil se zde chorvatský politik z 19. st., Ante Starčević, a velký elektroinženýr Nikola Tesla. Dům, kde se Tesla narodil, stojí ve vesnici Smiljan nedaleko Gospiće a proměnil se v malé, ale poučné muzeum.

Knin okolí

Starobylé město Knin se nachází 140 kilometrů jižně od Plitvic, na železniční trati ze Záhřebu do Splitu, a na kopci nad městem se tyčí pochmurná pevnost. Východně od Kninu se vypíná Dinara, jež je se svými 1 831 metry nejvyšší chorvatskou horou, a nedaleko odtud pramení řeka Cetina a Krka, které se posléze zařezávají do hlubokých roklí, jimiž putují do Jadranu.

Severozápadně od Kninu, nedaleko Gračace (na silnici z čí), se nalézají

NENECHTE SI UJÍT:

Procházku uprostřed smaragdově modrých jezer a sintrových vodopádů v Národním parku Plitvických jezer **230–231**

Pohled na Velikí Slap, nejvyšší vodopád v oblasti **231**

Návštěvu rodného místa Nikoly Tesly, zakladatele využití elektrické energie **232**

Den věnovaný průzkumu hrozných Cerovackých jeskyní **232–233**

Pohled do dálky přes Knin ze zdejší vyvýšené pevnosti **233–234**

Pohled na život ve středověku během Alky, pravidelného každoročního rytířského klání v Sinji **235**

Procházku okolo imotského rudomodrého jezera, podobného klenotu **235**

Cerovacké jeskyně (Cerovačke Pečine), které tvoří nejrozsáhlejší jeskynní systém, který byl doposud v Chorvatsku objeven, plný stalagmitů a stalaktitů.

Jihovýchodně od Kninu vede silnice do Sinje, kde se každý rok v srpnu koná barvitý turnaj Sinjska Alka. Ještě dále na jihovýchod narazíte na Imotská jezera, vetknutá mezi pohoří Biokovo a Bosnu a obklopená strmými útesy. V posledním století se mnoho rodin rozhodlo od Imotských jezer a z přílehlé oblasti odejít a usadili se v úrodnější Slavonii na severu.

Z historického pohledu nehrálo dalmatské vnitrozemí v žádném případě podřadnou roli, což dokládají římské zřízení nedaleko horního toku Krky i fakt, že během 11. st. v Kninu sídlili středověcí chorvatští králové. Poloha Kninu na hlavním železničním tahu Záhřeb-Split znamená, že si město uchovalo svůj strategický význam až do dnešních dnů.

I tato oblast utrpěla během Vlastenecké války značné škody. První oběti se objevily na nepravděpodobném místě – v kanceláři

národního parku. i přes klid, který v parku panuje, šlo o významný zdroj příjmů a prestižní lokalitu, o kterou stálo za to bojovat. Během války z oblasti uprchlo mnoho Chorvatů a Knin se stal metropolí dočasné republiky Srbská krajina. (Republika Srpska Krajina), ale v srpnu 1995 jej Chorvatsko v průběhu masivní vojenské operace Oluja (Bouře) pod velením Ante Gotoviny získalo zpět. Podél bosenské hranice, v okolí Kninu a na jihovýchodních svazích Velebitu doposud existují zaminované oblasti. ■

Národní park Plitvická jezera

Nejslavnější chorvatská přírodní zajímavost, Plitvická jezera (Plitvička Jezera), je i přes zástupy turistů skutečně nádherné místo – spousta dunících vod, smaragdově a tyrkysově zbarvená jezera, útesy porostlé lišejníkem i náhlá, nečekaně klidná zákoutí.

Výlet lodí představuje nejlepší způsob, jak si zblízka prohlédnout mimořádné přírodní úkazy u Plitvických jezer.

Národní park Plitvická jezera

 227 A3–4

Informace pro návštěvníky

 Znanstveno
Stručni Centar 'Ivo
Pevalek, Plitvička
Jezera

 053 751 026
[www.np-plitvickaje-
zera.hr](http://www.np-plitvickaje-
zera.hr)

Plitvická jezera jsou nejstarší a největší národní park v Chorvatsku, který byl založen v roce 1949 a dnes pokrývá plochu téměř 300 čtverečních kilometrů. Za místo světového dědictví UNESCO byl prohlášen v roce 1979. Centrálním místem parku – a jedinou částí, kterou shlédne většina návštěvníků – je řada 16 jasně zbarvených jezer, jimiž postupně protéká voda přes spoustu nádherných sintrových vodopádů. Úroveň jezer v průběhu 8 kilometrů postupně klesá asi o 130 metrů a poté

se jezerní voda vlévá do **řeky Korany**. Jezera se nacházejí uprostřed svěží vegetace a hustých bukových lesů. V parku žije rozmanité ptactvo a zvěř, kupříkladu čápi černí, medvědi hnědí i vzácní rysi ostrovidi.

Síť dobře značených stezek a dřevěných chodníků výrazně usnadňuje přístup k jezerům a k vodopádům. Na některých jezerech vozí turisty lodě a od konce jednoho k začátku druhého jezdí kyvadlová doprava. Park zaplavlují obrovské množství

turistů – během léta až 4 000 návštěvníků denně. Pokuste se začít s návštěvou jezer co nejdříve, než se do parku nahnou příliš velké zástupy lidí.

Skalní formace

Sintr (též travertin) je porózní sedimentární hornina, která se vytváří usazováním uhličitanu vápenatého z jezer a řek v parku. Minerály se usazují také na lišejnících, což vede k jejich postupnému zkamenění. Sintrové útvary rostou svisle ze dna jezer a vytvářejí překážky a vodopády. Vodorovně vyrůstají z ústí vodopádů, rozšiřují se směrem, kudy teče voda, a pod vodopády tak vznikají jeskyně.

Vznik sintrového vápence je nepřetržitý proces. Před čtyřmi stoletími let tvořilo **jezero Kozjak** dvě jezera, ale soustavné ukládání ložisek vápence na dně jezer zvyšovalo vodní hladinu a sintrová bariéra mezi oběma jezery se ponořila. Tato stará hráz je doposud pod vodní hladinou zřetelně viditelná.

Místní legendy vyprávějí svou vlastní, poetičtější verzi vzniku této oblasti. Podle lidového podání se místní obyvatelé během hrozného sucha modlili k nechvalně proslulé Černé Kraljici, čili Černé královně, která v odpověď rozpoutala strašlivé bouře, jež zaplavily celou oblast a vytvořily jezera.

Cesta do parku

Národní park Plitvická jezera leží na silnici E71, hlavní trase mezi Karlovcem a Kninem, asi 150 kilometrů jižně od Záhřebu. Z obou hlavních měst sem jezdí pravidelné autobusové spoje, ale dostat se autobusem z parku může být

TIP ZNALCE:

Pamatuji si, že jsem se divila, proč vláda dovolila postavit tak blízko k tomuto nádhernému parku dopravní tepnu. Ale pak mi došlo, že ten ruch nepochází ze silnice, ale od dunících vodopádů!

-MARILYN TERRELLOVÁ

badatelka časopisu National Geographic Traveler

někdy obtížné, protože vozy jsou často plné. Kyvadlové autobusy a lodě v samotném parku jezdí zhruba každých 20 minut.

Do parku vedou dva vchody: nedaleko restaurace **Lička Kuća** (Ulaz 1) a poblíž **hotelu Jezero** (Ulaz 2). Okolo Ulazu 1 je několik velkých hotelů. Nejbližší **kemp** v Koraně, 8 kilometrů na sever od Ulazu 1. Táboření v parku je zakázáno. ■

První oběti války

I přes krásu, kterou Národní park Plitvická jezera oplývá, má ve sv. historii i temnější stránky. V roce 1991 obsadily ústředí parku srbské milice a v následné přestřelce s chorvatskou policií došlo k prvním úmrtím Vlastenecké války (viz str. 34-35). Parku samotného se konflikt nedotkl, i když vojenské jednotky okupovaly zdejší hotely, které později sloužily jako domov pro uprchlíky a po válce musely projít rekonstrukcí.

Procházka okolo Plitvických jezer

Nejlépším způsobem prohlídky parku pochopitelně zůstává pěší chůze. Putování po hlavních stezkách je snadné. Jsou jasně viditelné (většinou po dřevěných chodníčcích) a během jediného dne se snadno podíváte k většině jezer, i když je lepší si na poklidné toulky parkem vyhradit dva dny.

Dřevěné chodníky zavedou turisty do samotného srdce vodního světa u Plitvických jezer.

Vyjděte od **hotelu Jezero 1** (u Ulazu 2), jděte po stezce dolů k pokladně a pak pokračujte dále dolů až na břeh **jezera Kozjak**, na jehož druhou stranu vás převezve loď. Jděte po jasně značené stezce, která z velké části vede po dřevěných chodníčcích a vine se podél řady malých jezírek a okolo lánů rákosů i sintrových vodopádů.

Lišejníky – většinou *Cratoneuron*, také *Brium* – které postupně zkameněly a proměnily se ve skalní útvary, lze spatřit, jak vyrůstají z povrchu sintrových bariér a vodopádů. Pod vodou častokrát uvidíte bledé, přízračné kmeny stromů a větve, jež procházejí podobným procesem, kdy se na nich usazuje uhlíčitán vápenatý z vod bohatých na minerály.

NENECHTE SI UJÍT:

Vyjíždku lodí přes jezero
Kozjak • Vodopád Veliki
Slap • Peřeje na řece
Koraně

Zájemci o botaniku by se měli porozhlédnout po neobvyklých rostlinách; několik zdejších druhů neroste nikde jinde než v tomto národním parku. Jděte dále až k **jezeru Galovac 2** či **Okrugljak 3** a poté vystoupejte zpět na silnici.

Jedte kyvadlovým autobusem, který jezdí zhruba po 20 minutách, k jezeru

Milanovac ⁴. Od konečné autobusu jděte dále na nádhernou vyhlídku nad jezero – jedno z klasických vyhlídkových míst v parku.

Namísto další cesty po vysoko položené trase odbočte doprava a jděte dolů po dosti příkrých schodech, které vás povedou skrze obrovskou díru ve skále. Dole odbočte doprava a jděte po chodníku, který nyní vede podél řady hlomozicích **peřejí**. Zanedlouho budete po pravé straně míjet další chodník (označený jako „parkoviště“). Pro tuto chvíli jej ignorujte, jděte stále rovně, okolo **Sastovců** po pravé straně, kde se jedno z posledních jezer vlevá do řeky Korany, a pak sestupte k jezírku pod **Velikim Slapem** (doslova „Velkým vodopádem“), který se řítí z výšky 76 metrů z protější skály.

Vraťte se k chodníku se značkou „parkoviště“, jděte po něm přes jezero a pak vystoupejte po

stezce na opačném konci vodní plochy, odkud je obzvláště dobrý výhled na Velikí Slap vzadu. Na vrcholku odbočte doprava a jeďte autobusem zpět k pokladně u hotelu Jezero. Případně, když už jste zde, zamířte na parkoviště u Ulazu 1 – a nezapomeňte si vzít svou vstupenku, abyste se dostali zpět do parku – a naproti přes hlavní silnici do rušné restaurace

Lička Kuča (tel. 053 751 024) se spoustou místa pro posezení u jídla na čerstvém vzduchu.

V parku se lze toulat mnohem déle a v pokladně či v obchodech u vstupu do parku, případně v hotelích, si můžete zakoupit podrobnou mapu oblasti (*Nacionalni Park Plitvička Jezera, turistička karta 1:50,000*). Držte se na značených stezkách, aby nedocházelo k erozi půdy či k poškození přírody.

Jižně od Plitvických jezer

Do dalmatského vnitrozemí jihovýchodně od Plitvických jezer, natěsnaného mezi horský hřeben vedoucí souběžně s pobřežím a západní hranici Bosny, jezdí mnohem méně návštěvníků. Oproti vyprahlým lesíkům na známějším, slunném pobřeží či svěží zelené slavonské planině jde o zcela odlišnou, členitou krajinu.

Mohutná pevnost v Kninu ovládala toto území po celá staletí a na kilometry daleko.

Gospić a Smiljan
A 227 A3
Informace pro
návštěvníky
B Budačka 12
C053 560 752

Pamětní centrum
Nikoly Tesly
B Smiljan
C053 746 530
D zavřeno v pondělí
J Š
www.mcnikolatesla.hr

Lika

Lika je řídké osídlená a z velké části zemědělská oblast, do níž patří i Plitvická jezera a táhne se od parku směrem na jihozápad, kde ji ohraničují pohoří Velika Kapela a Velebit.

Jen kousek od liské metropole, **Gospiće**, se nachází vesnice **Smiljan**, místo, které není ničím zajímavé, s jedinou výjimkou – narodil se zde nejznámější ličanský rodák, vynálezce a elektrotechnik Nikola (1846–1943; viz

doplňující stať naproti). Teslův rodný dům stojí uprostřed vesnice, nedaleko jeho sochy od Mile Blaževíce. Dnes je otevřený pro veřejnost jako muzeum a tvoří součást pamětního komplexu z roku 2006.

Pod jižním úpatím pohoří Velebit, nedaleko **Gračacea** na silnici z Gospiće do Kninu, se nachází jedny z nejkrásnějších jeskyní v Chorvatsku, **Cerovacké jeskyně**. Jeskynní systém táhnoucí se pod kopci měří asi

TIP ZNALCE:

Nezapomeňte navštívit Cerovacké jeskyně (Cerovačke Pečine) v jižní části Velebitu a pokochejte se krásnou výzdobou, stalaktity a stalagmity.

-IVOR KARAVANIC

stipendista National Geographic

2 150 metrů a ukrývá takové klenoty jako je Studna života, Křišťálová síň a erodovaná skála, která prý vypadá jako hlava Santa Clause.

Knin

Asi 140 kilometrů jižně od Plitvických jezer na trase E71, uprostřed drsné, krasové krajiny, se nalézá město Knin. Knin leží ve stínu Dinjary, jež je se svými 1 831 metry nejvyšší chorvatskou horou, a přestože se nachází tak daleko od turistických tras, jde o město s velkým strategickým

a historickým významem pro celou zemi.

Knin byl metropolí středověkého Chorvatského království, za krále Zvonimíra v 11. st., a dnes jím prochází železniční trasa ze Záhřebu do Splitu – životně důležitá dopravní tepna spojující chorvatské hlavní město a hlavní přístav v Jadranu. Z toho důvodu šlo o klíčový bod během Vlastenecké války, kdy se Knin stal centrem dočasné Republiky Srbská krajina (Republika Srpska Krajina). V době největšího rozmachu se tato republika táhla obloukem od Kninu na jih po délku bosenské hranice až do západní Slavonie. Republiku vládl Milan Babić (1936–2006), zubař z Kninu, který dohlížel na vyhnání nesrbských národností z tohoto území v 90. letech 20. st.. Za tento válečný zločin byl později odsouzen. Chorvatské síly dobyly Knin a zbytek této republiky zpět v roce 1995 během operace Bouře.

Nad městem, na nedalekém kopci Sveti Spas, se pochlubně tyčí obrovská kninská středověká

Cerovacké jeskyně

✉ Cerovačke Pečine
☎ 023 689 920
www.pp-velebit.hr

Knin

📍 227 B2
Informace pro návštěvníky
✉ Dr. Franje Tudmana 24
☎ 022 664 822
www.tz-knin.hr

Nikola Tesla

Nikola Tesla (1856–1943) byl vědec, vynálezce a elektroinženýr, jenž se narodil ve Smiljanu. Byl synem srbského pravoslavného popa, studoval v rakouském Grazu a později žil a pracoval v Mariboru (dnešní Slovinsko), Budapešti a v Paříži, než se v roce 1884 přestěhoval do Spojených států, kde získal americké občanství.

Tesla se stal jednou z největších postav moderního komerčního využití elektřiny, získal mnoho patentů a vděčíme mu za vynález motoru na střídavý

proud a vícefázového systému, jímž položil základy moderním dodávkám střídavého proudu. Mnoho lidí jej také považuje za vynálezce rádia. Dnes se síla magnetického pole měří v jednotkách Tesla (T). Teslovo dílo je součástí výstav v záhřebském Technickém muzeu a v Muzeu Nikoly Tesly v Bělehradě v Srbsku. V Záhřebu také stojí pěkná Teslova socha – v poněkud zadumané póze – od Ivana Meštroviće (viz doplňující stať str. 62).

Sinj**A** 227 C1**Informace pro návštěvníky****E** Vrljička 41**T** 021 826 352www.tzsinj.hr

tvrz, kterou v 16. st. přestavěli otomanští vládci a poté v 18. st. Benátčané. Dnes již bohudík nejde o nic více než o turistickou atrakci, která nabízí krásný výhled na město.

Krajina okolo Kninu je bohatá na archeologické nálezy, kupříkladu římskou osadu Burnum a středověké chorvatské sídlo Biskupija. Nedaleko Kninu také pramení řeka Krka a Cetina. Ale mějte na paměti, že velká část krajiny okolo Kninu doposud výrazně trpí skrytými pozemními minami z Vlastenecké války. Za všech okolností je potřeba se v této části Chorvatska vyvarovat mimo cesty.

Sinj

Po dalších 70 kilometrech z Kninu na jih se dostanete do městečka

Sinj, které se nejvíce proslavilo živým každoročním rytířským turnajem, jenž vešel ve známost jako **Sinjska Alka** (viz doplňující stať naproti). Tato rušná událost je výrazem veliké hrdosti místních a vábí velké zástupy návštěvníků.

Pokud se do Sinje dostanete v jiný čas, můžete navštívit **františkánský klášter**, kde je vystaven nejznámější obraz z celého města, „Gospa Sinjska“ („Madona Sinjská“). Jde o dílo neznámého malíře z Benátek ze 16. st. a podle oblíbené legendy hrálo klíčovou roli v údajně zázračné porážce obrovské přesily otomanských Turků v roce 1715.

Vodopád Topolski Buk se nachází nedaleko Kninu a pramení zde řeka Krka.

TIP ZNALCE:

Plánujete-li navštívit Alku, zarezervujte si sedadlo v informační kanceláři ve Splitu a pak se teprve vydejte na cestu. Ale i když místo neseženete, stále tato jedinečná událost stojí za návštěvu.

-TOM JACKSON

přispěvatel National Geographic

Imotski

Za vysokým pohořím Biokovo, poblíž bosenské hranice, se nachází městečko Imotski. Hlavním důvodem, proč lidé do Imotského jezdí, jsou dvě působivá krasová jezera, **Modré jezero** (Modro Jezero) a **Rudé jezero** (Crveno Jezero). Jezera, obklopená vysokými skalami (240 metrů), na některých místech téměř svislými, vznikla, když se zřítíl strop a stěny obrovského závrtu a podzemní jeskyně.

Modré jezero je oblíbeným místem pro plavce a najdete zde několik snadných, dobře udržovaných stezek, které tady vznikly na počátku 20. st., kdy byla oblast součástí rakousko-uherské říše. Za vstup na stezky se vybírá malý poplatek.

Voda v Rudém jezeře sahá patrně až do hloubky 300 metrů a díky tomu leží její dno pod úrovní moře, avšak

přesná hloubka se doposud neví. Vodní hladina Modrého jezera kolísá podle roční doby. Na jaře může být stav vody kvůli tání sněhu velmi vysoký, ale na konci léta jezero někdy úplně vysychá – a v tu chvíli se z něj stává oblíbené místní fotbalové hřiště, dokonce i s vlastními brankovými tyčemi!

Z Imotského pochází Boban, jedna z největších chorvatských fotbalových hvězd. Boban hrál

Imotski

 227 C1

Informace pro návštěvníky

 Jezeranska bb

 021 842 221

www.tz-imotski.hr

ZÁŽITEK:**Návštěva Sinjské Alky**

Sinjska Alka (www.tzsinj.hr) je každoroční turnaj, který se koná v **Sinji** a během kterého se soutěží v tradičních kostýmech snaží probodnout terč pomocí oštěpu během jízdy na cválajícím koni. Terči se říká *alka* a skládá se ze dvou kruhů spojených železnými tyčkami. Jezdcům se říká *alkari*. Událost je připomínkou vítězství místních nad obrovskou otomanskou přesilou v roce 1715. Festival se koná první neděli v srpnu a trvá tři dny. Starší muži si tradičně na tuto událost nechávají narůst dlouhý knír.

za Chorvatsko 51krát a byl kapitánem chorvatského mužstva na Mistrovství světa v roce 1998, kdy Chorvatsko skončilo na třetím místě. i když vás chorvatský fotbal nezajímá, můžete navštívit jeho bar (zvaný Boban), který je oblíbeným podnikem v Záhřebu (viz str. 56–85). ■